

Het saaie avontuurlijke leven van een dierenparkarts

TEKST EN BEELD MAARTEN BOERSEMA

“Toen ik twaalf jaar oud was, wilde ik al **dierenarts** worden. Ik klom bijna elke dag over het hek van Artis om door de dierentuin te struinen.”

Aan het woord is Jacques Kaandorp (1953). Hij is als dierenarts verbonden aan vijf dierenparken in Nederland, waaronder Safaripark Beekse Bergen. In totaal heeft hij samen met zijn vrouw de verantwoordelijkheid over een kleine vierduizend dieren.

“Mijn werk is elke dag anders en dat maakt het zo fascinerend. De ene keer ben ik bezig met een ijsbeer, de andere keer met een gorilla en dan weer met een giraffe.” Kaandorp, die al meer dan 35 jaar als dierenarts in het safaripark werkt, wijst op de bescheiden bibliotheek in zijn werkkamer en op zijn laptop. “Hier moet ik mijn kennis vandaan halen, want al heb ik enige ervaring, ik weet in verhouding natuurlijk nog steeds niets van al die verschillende dieren af. Het blijft voor mij daarom belangrijk ook kennis

te blijven vergaren op bijvoorbeeld congressen en mijn netwerk te onderhouden. De komst van het internet heeft mijn werk aanzienlijk verrijkt, omdat ik sneller en makkelijker aan informatie kan komen en collega's kan raadplegen.”

NIET ROMANTISEREN

Hoewel het beroep van Kaandorp tot de verbeelding spreekt, haast hij zich te zeggen dat het beeld niet geromantiseerd moet worden. “Veel van mijn werk speelt zich af achter de computer of via de telefoon. Uiteindelijk zijn de diervverzorgers mijn ogen. Zij zijn essentieel in mijn werk.” Het heeft er mede mee te maken dat Kaandorp zelf weinig tot geen klinisch onderzoek doet bij de dieren. “Je steekt moeilijk een thermometer in een gorilla of jachtluipaard en de drempel om ze plat te spuiten voor bloedonderzoek is hoog.” In het safaripark vinden per jaar ongeveer 150 narcoses plaats. “Het belangrijkste van mijn werk is het nemen van preventieve maatregelen, want voorkomen is nog altijd beter dan genezen. Ongeveer 80 a 90 procent van de werkzaamheden bestaat uit preventie zoals inenten, ontwormen en controleren op luizen. Deze werkzaamheden worden groten-deels uitgevoerd door de diervverzorgers.”

Kaandorp opereert zelf wel geregeld. Een van de meest memorabele operaties die hij ooit heeft

uitgevoerd, was de bevalling van een giraffe waarbij de baby met vier poten in de geboorteweg zat. "Toen ben ik maar gaan zagen." Het is een anekdote die laat zien dat de brede opleiding die Kaandorp heeft genoten hem goed van pas is gekomen. "Ik adviseer studenten dan ook altijd dat ze een aantal jaren ervaring moeten opdoen in de praktijk, want je moet weten hoe je opereert, anders gaat het fout in een dierenpark." Hij onderstreept nogmaals het belang van preventie. "Sommige curatieve successen, hoe bijzonder dan ook, zijn overigens wel het gevolg van fouten in de preventie."

Kaandorp staat op van achter zijn bureau en toont het prikbord in de werkkamer met allerlei tabellen met verschillende kleuren.

"Deze veterinaire jaarplannen zijn een van de **belangrijkste** dingen van mijn werk."

BEWUSTWORDING EN ONDERZOEK

Als we in de auto over het park rijden, laat hij als eerste de jachtluipaarden zien. "Dit zijn toch wel een van mijn meest favoriete dieren. Ik heb bewondering voor het feit dat deze dieren ontzettend kwetsbaar zijn en tegelijkertijd heel erg gespecialiseerd." Terwijl hij behendig tussen de bussen en auto's van bezoekers door manoeuvreert, spreekt hij gepassioneerd over het dierenpark en het nut van dieren-tuinen. Kaandorp vat het samen met de woorden recreatie, educatie, conservatie en research. "Er zijn politieke partijen die ervoor pleiten dat dieren in de vrije natuur moeten leven, maar deze dieren in dit park zijn hier geboren en kunnen amper meer terug. Daarnaast zijn dierenparken belangrijk in de bewustwording van mensen en zeer zeker ook in het onderzoek. Steeds meer werken we samen met onderzoeksinstellingen omdat zij hier op een kleinschalige manier belangrijk onderzoek kunnen doen." De paradox is dat dierenparken ook steeds belangrijker worden omdat sommige diersoorten in de vrije natuur bedreigd zijn en op het punt van uitsterven staan. "Dierentuinen zijn ooit begonnen als museum met dieren die meege-

nomen werden uit de kolonies, maar als het zo doorgaat eindigen dierentuinen ook als museum omdat sommige dieren er in het wild dan niet meer zijn."

Er lopen een paar struisvogels langs de auto. "Met alle respect, maar dit zijn dus dieren met slechts twee hersencellen. Ze zijn echt oliedom." Hij lacht hartelijk. "Het leuke aan het werk in dit safaripark is de ruimte en dat er gemengde groepen zijn waarbij verschillende soorten met elkaar samenleven. Dit geeft mogelijkheden en ruimte om het dierenwelzijn te bevorderen." Tegelijkertijd is hij realistisch en weet Kaandorp als geen ander dat de dood bij het leven in een dierenpark hoort. "Ik kan uitstekend accepteren dat dieren ook doodgaan. Kwaliteit van leven is belangrijk voor mij, als deze kwaliteit in het geding is dan heb ik er geen moeite mee dat dieren doodgaan. Ik heb ooit ook mijn eigen honden afgemaakt."

BEKENDHEID

Kaandorp geniet enige bekendheid als de dierenarts van de televisieserie 'Komt een aap bij de dokter' die ooit door Omroep Brabant en later ook door de Tros werd uitgezonden. In totaal werden er zeven seizoenen opgenomen, die volgens Kaandorp een aardig beeld laten zien van zijn werk, al blijft het gevaar dat de kijker een te geromantiseerd beeld krijgt van zijn werk. In een van de seizoenen gaat hij op expeditie naar Iran om daar jachtluipaarden te onderzoeken.

"Dat was een groot avontuur, maar laat ik helder zijn dat dit het grootste deel van de tijd ook ontzettend saai was en er niets gebeurde, maar dat soort beelden werken niet goed op televisie. Net zoals lezers niet graag horen dat ik veel van mijn tijd achter de computer doorbreng en niet in nabijheid van dieren ben. Maar zo is het nu eenmaal wel."